

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor.	18 kor.	— fill.
Egy évre	6	Fél évre	3
Fél évre	2	Negyed évre	1
Negyed évre	1	Egy órára	70
Egy órára	—	Egy órára	—
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A bécsi rongyosok kudarca.

Az ország becsületes közvéleménye ítéletre készen nézi azoknak a balesetét, akik nemzetöket — a magyar nemzetet — birka gyanánt akarták eladni a bécsi piaczon. A porba tepert, guzsba kötözött, örök tehetlenségre szánt földi igazság géniuszának szennyes nyügeitől való megszabadulása ez. Erőfeszítés az életért, a becsületért s a szabad érvényesülésért, mely évszázadok óta a gyalázat és szégyen oszlopához van lánczolva.

De hiszen még jó formán nem történt semmi, csak annak komoly előjelét üdvözölhetjük, hogy történnie kell valaminek. Bizony ránk is férne, hogy megembereljük magunkat s 55 évi semmittevés után tegyünk mi is valamit. Mert 1849 óta nem egyéb a magyar nemzet élete megaláztatásnál, önámításnál, szószátyárkodásnál. A hazaszeretet és a függetlenségi törekvés üres jelszavak képmutató hangoztatása volt csupán, melyből az élelmesek ugy kovácsoltak össze maguknak haszontőkét, hogy mikor az osztrák párt semmit sem adott rájuk, okvetetlenkedtek, komiszkodtak. De mihelyt a bécsi rongyosok husos fazekat kínál-

tak és aranyokat csengettek, akkor a hős lelkű hazafiak cserben hagyták, szegre akasztották az elvet, félre rugták az addig szentségnek hirdetett meggyőződésüket és két kézzel ragadták meg a kínálkozó alkalmat, hogy husos koncához és telt erszényhez juthassanak a felső kegyben sütkérezhesenek. 1867 óta hány ember lett ilyen módon az elvtagadás nemtelen módjával országos nevű nagy emberré, hatalmas politikussá. Az ellenzékieskedést csak lépcsőnek tekintették fölfelé. Ha pedig szörványosan akadtak elvhü, erős jellemű emberek, a kiket az osztrák aljas befolyásnak megvásárolni, megejteni nem lehetett, az ilyen hazafiak örökös üldözésnek, örökös megpróbáltatásnak, zaklatásnak, sőt többször rafinírozott leleményességű halálba kergetésnek lettek az áldozatai.

Tisza Kálmán volt a 67-es kiegyezés után első prototipusa a politikai jellemtelenségnek. Szegre akasztotta a bihari pontokat; de nemcsak szegre akasztotta, hanem egyuttal fel is akasztotta, kivégezte azokat. Hogyne követték volna tehát a kisebbek ezt a példát.

A gyomor uralkodott a fő felett. De voltak azért, hála a magyarok is-

tenének, a kik többre becsülték a lelket a testnél, a fejet a gyomornál, a hazafiui erényeket az önszeretetnél, az önhizlalásnál. És megállottak szilárdan a megpróbáltatások zivatarában, s lelköknek meg nem győzhető erejével szegültek a gyalázatosokkal szembe. Ezen szenvedők, ezen törhetetlen szikla jellemek önfeláldozó erénye az, a minek a függetlenségi eszmék a legutóbbi időben sikereiket köszönhetik.

Az az eszme, a melyet hivei annyira becsülnek, hogy érette a guny, üldöztetés, rabság, sőt a halál sötét ürömpönarát is készek önmegtágadással üríteni ki, ez az eszme, melyet hivei többre becsülnek saját életük nyugalmanál, jólétüknél, boldogságuknál, sőt életüknél is! ez az eszme el nem temethető, meg nem gyilkolható soha!

1849 óta, de különösen 1867 óta megrontott közéletünk már-már a megjavithatalanság szégyenbélyegét viselte magán.

Hála érte az önzetlenek és szenvedők apostolainak: nincs még teljesen elveszve a magyar becsület, nincs végkép megrontva a magyar államélet.

Tovább — tovább, az igazság he-

Napsugár.

A nyitott ablakon
A napsugár beszáll,
És fúrge libbenéssel
Minden zugot bejár.

Ismerkedni akar tán —
Repdes ide s tova,
S tele lesz verőfényvel
A rideg, kis szoba.

És száll a verőfényben
A por, piszok, szemét;
A nap sugára úzi,
Kergeti szertesztét.

Igy jár szívünk, ha tiszta
Szerelem száll bele —
Csak akkor látjuk mennyi
Piszokkal volt tele!

És kérjük önmagunktól,
Hogy, hogy is lehetett
Megtérni ily sokáig
Benne a szemetet . . .

(Budapest.)

Vértessy Gyula.

Barangolások.

(Tiszán innét — túl a Tiszán.)

IV.

A tiszapolgári révnél, a hol is a kies Kisfaludtanya fekszik, a vaskötélen kormányozott kompon a káptalan révészai cselekszik ezt az ősi szolgálatot, a révészkedést . . . A révészég, a vizimolnások, faderékből vájt csolnakos halászok, a nagy alföld tiszai „bögös hajók” legénysége képezik ősidők óta a legszebb magyar folyónak, a Tiszának különös vizenjáró, vizenélő népségét . . . A tutajosokat nem számítom közéjük. Ezek csak olyan időszakonként előtűnő csöcselék a magyarfolyó hallgatag, komolyságra hajlandó, cserzett arcú népsége között, mely fogyó félben.

A kompok helyére vashidak épülnek. A vizimalom háziisan duruzsulós kövei nem bírják a versenyt a manap már majd minden faluvégén ott füstölgő gőzmalmok piaci lármas, telhetetlen bendőjü vas és kő szörnyeivel . . . A „bögös hajók” is a partszélre huzva rohadoznak. A gabnát, a kincset erő terheket manap fürgébben és jutányosabban szállítják szerte a világba a vasutak, a gőzhajók . . . A kanyargó Tisza medrének az átvágásait, melyeken az áradás vize rövidesen szalad alá, melyek miatt

a fűzfák árnyékában nem képződhetnek hetekig tartós langyos kiöntések a halsereg ivóhelyeiül, busan nézi a halász. Pusztul a tiszai hal. Ősi halásznemzetségek pártolnak el az áldott víztől. Kapa, kasza töri a markokat, és lezüllöttünk odáig, nem ütődnek meg fölötte, hogy még a szegedi híres halpiacra is a Dunáról, a kiöntéses Dráva-Szaváról szállítják a halat, mely tudvalevőleg „sülve főve” pompás csemege.

Azomban a Kisfalud tanyánál még esnek kövér halászatok. Több mint három száz holdas szigeteket kanyarog körül az új és ó tiszta. És még az ó Tisza medre sem sekélyesedett el. Különösen oly időben, mint a mostani volt, midőn fejedelmi szépen és hatalmasan hömpölygött, áradozott a Tisza, mely szőke és szép, igéző ilyenkor, mint a kékszemű szőke lány . . . És magam is igaznak találok a dalt, a ki egyszer a Tisza mellett lakott: vágyik oda vissza. Hisz a vízszegénysége miatt pörkölődik, perzselődik, szikarodik az alföld és az alföldi sivárságon fáradt szem a Tisza mellett láthat még szemnek tetszős zöld ligetet, nádasokat, mely között barangolni legkedvesebb vágyam és a levegő is üde itt . . . Mig fiatalabbak vagyunk, azt is várjuk, mikor libben piros fejkendő a tulsó partról . . .

vétől izzó nemes hazaszeretet önzetlen utján, mert Magyarország az oszt rák piszoktól valóságos „Augias istállója“ s mi sokkal gyöngébbek vagyunk Herkulesnél és így hosszú idei nagy, szívós munka vár reánk; a megrontott közélet tisztogatásának nehéz, fárasztó munkája. Vegyen részt ezen országos nagy munkában a hazának minden becsülete, romlatlan, önzetlen fia és sorakozzanak a nemzeti becsület zászlaja alatt az igaz magyarok.

„Tárogató.“

Néhány szó a vesztegetések ügyéhez.

(-r -ő.) A parlamenti vizsgáló bizottság előtt Szapáry László gróf kijelentette, hogy ő tőle származik Pap Zoltán képviselő megvesztegetésének gondolata. Be van bizonyítva, hogy Szapáry „eszméjének“ végrehajtói Dienes Márton és Singer Artur voltak. Az országos vizsgálatnak ezek pozitív eredményei.

Kérdés már most, mit tehet a törvényhozói becsületességében meghurczolt Pap Zoltán a vesztegetők ellen? Tudjuk, hogy a magyar büntető törvénykönyvben nem található a képviselők és főrendek megvesztegetésének vagy a kísérletnek büntetőjogi szankciója. A btkv. 465. és 466. §-ai foglalkoznak a vesztegetéssel, de e szakaszokban csak a köztisztviselők megvesztegetéséről van szó.

Hogyan védekezzék tehát a törvényhozó — legalább is addig, míg a törvénykönyv

hiányait nem pótolják — a vesztegetések vagy a kísérletezések ellen? Micsoda jogorvoslatot nyújt e tekintetben a házagos törvény?

A btkv. 261. §-a ezt mondja:

„Aki más ellen meggyalázó kifejezést használ vagy meggyalázó cselekményt követ el, amennyiben a 258. §-a esete fenn nem forog: a becsületsértés vétségét követte el és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel; ha pedig a meggyalázó kifejezést a 259. §-ban megjelölt módon tette közzé (vagyis többek jelenlétében) vagy terjesztette: három hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.“

Szapáry László gróf és társai a lehető legmeggyalázóbb cselekményt követtek el Pap Zoltán ellen. Arra akarták bírni, hogy törvényhozói munkáját szakítsa félbe, meggyőződését Judás pénzzel cserélje föl és kötelezze magát arra, hogy a képviselőház ülésén nem jelenik meg. Szapáryék ezt a cselekményt nagyon is nyilvánosan hajtották végre, de ha valaki kétségbe vonná a törvényes nyilvánosságot, ott van a megvesztegetők beismerő vallomása.

Pap Zoltán e szerint a büntető törvény 261. szakasza alapján a bünvádi eljárás megindítását kérheti Szapáry László gróf, Dienes Márton és Singer Artur ellen. Ennek a fenytő pörnek keretében aztán kideríthető volna mindazon tény, amelyekre vonatkozólag a tanak a parlamenti bizottság előtt a feleletet megtagadták.

Ennyit az affér büntetőjogi vonatkozásáról.

Szapáry László első kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy amit tett, a jelen-

legi kormányelnök iránt való őszinte barátságából tette.

Khuen-Héderváry viszont ugyancsak a parlamenti bizottság előtt erről a barátságról így szólt:

„Szapáry talán örökölte a vonzalmat, mert másképp megmagyarázni nem tudom... Különbem semmiféle sürűbb érintkezésben nem voltam vele. Én már a politikai életben jelentékenyebb tényező voltam, amikor ő még gyerekember volt. Ritka az, hogy ilyen kőkülönbséggel benső, bizalmas barátság fejlődik ki. Én örültem neki, hogy bizonyos vonzalommal, ragaszkodással van irántam és azt az ember soha sem utasítja vissza, de neki már társalgási modora is olyan volt, hogy nekem, aki megszoktam pozitív téren működni — még azt is mondhatom — talán nem volt a legszimpatikusabb sem; de ezt én természetesen soha sem éreztettem vele, mert másrészt láttam az ő igaz vonzalmát.“

A kormányelnököt, saját zavainak értelmére szerint, bizonyos kényszer-vonzalom fűzte Szapáryhoz. Egyáltalán nem fejlődött ki közöttük bizalmasabb barátság. Így mondja legalább a kormányelnök, aki a leghivatottabb a saját baráti érzelmeinek dizingálására.

Kétségtelen, hogy Szapáry most már másként vallana. Kétségtelen, hogy nem lenne tekintettel a képzelt barátságra. Kétségtelen, hogy kevesebb kérdésre tagadna meg a nyílt feleletet. És végül kétségtelen, hogy Szapáry újabb kihallgatása nagyobb világosságot vetne arra a politikai természetű viszonyra, amely Khuen-Héderváryhoz fűzte.

A parlamenti bizottság figyelmét bizonyára nem fogja elkerülni ez a nagyon érdekes lélektani körülmény. — A barátságra feltékeny ember sok minden kényes dolog

De a halászatra visszatérve, mondom, itt a Kisfalud tanya menti Tiszán történnék még kövér halászatok. A főtisztelendő egri káptalan magának tartotta fent a halászatijogot. Saját külön káptalani halászkok lakoznak a Molnár Bercei kormányzása alárendelt tiszamenti kis királyságban... Néha még harscsakirály is kerül a halójokba. Örülnek is az ilyen fogásnak a káptalani urak. Egyszer-egyszer több mázsa halat is szállítanak a konyhájokba, melynek főzte után sok-sok szegény diák megnyalja a száját. Nem tudom, máshol ugy van-e, de az egri káptalan urai — az ősi szokás szerint — mindig sok szegény diák fentartásáról, kineveléséről gondoskodnak... Én azért, hiába vagyok kérges gondolkozású kálvinista, nem irigylem, hogy olyik nap harscsakirály is kerül az asztaljukra.

Innét a polgári oldalon zöld füzesek borítják az ellaposodott, fővenyes Tiszapartot, amely tülről meredélyes, szakadozott; mert a Tisza szagátja, faragásálja szünetnélkül csapkodóhullámkezelével.

Ezen az átellenes, meredélyes, pázsitakarta nyílt parton, ákáczosok közül fehérlik Kisfaludtanya, honnét szabad kilátás nyílik a miskolczi országutra, melyet kedves, takaros parasztfalvak szegélyeznek, szőlőfutotta urilakoktól ékítve...

Arra jobbfelé meg a kanyarodó Tiszaparton Palkonya község. Ott a jegyző igen derék uriember, pedig az Egervidéken és egri viszonyokkal ösmeretlen ember (neve után ítélve) azt hinné felőle, hogy „nimet“ ő kigyelme. Ugyanis Seffer a neve a palkonyai jegyzőnek, a ki egyébként Molnár Berceinek is sógora, tehát már ennekövetkeztében sem lehet német, de meg azért sem,

mert az egervári törököknek az ivadéka; csakhogy az ősi, eredeti török Saffár nevét az időkfolyaman Seffer-re váltották át... Egerben és Eger vidékén számos ilyen török eredetű magyar család virágozik, kiknek elmagyarosodott keresztyén utódai — persze — csöppet sem idegenkednek a prófeta által tilalmazott egri nektártól; sőt a prófeta által kilátásba helyezett hetedik menyországba sem vágyakoznak innét, hisz még ott sem lehet olyan tündérváros a kedves, a bájós női szépségeket illetőleg, mint Egerben és Egernek regényes vidékén... Tapasztalás után írom.

Az a fehér tornyos Palkonya község már azért is nevezetessé vált előttünk, hogy mikor mi — a szikárkaru révészekkel — a nagytanya kikötőjébe csónakáztunk (éppen a vasárnap délelőtti órákban), kiderült, hogy a ház fiatalurnője két kedves rokon hölgygel, a testvér V. Ilona és V. Sárka (egervári) kisasszonyokkal templomozni kocsikáztak a faluba.

A házigazdánk meg Polgáron akadt valamiféle tisztai ülése, addig a „barangolásaink“ hü társa, Laczikánk, egyébként ezen uri házhoz is sógor, vitte a házigazda szerepét. A fehérhaju, kedves nagyasszony meg, az édesanyja, ki házörzőnek otthon maradt, mosolyogva hallgatta a jókedvű kalandozások regőseit...

Olyan megkapó volt ez a mosolygás, mint késő őszi tájon átfutó napsugár, mely a hervatag levelek között virágokra talál.

Bizonyosan a kedves nagyasszony ifjú korának is megvoltak a maga derűs napjai. És most, mikor ő fiait, lányait, unokáit, az igazán szép, erőteljes, elégedett nagy magyar családot, igaz barátokkal vigadozni

hallja, látja, hát mosolyog a kedves nagyasszony.

Zöldmezőség, érett kalászos táblák közül tűnt elénk a hintó, mely a palkonyai templomozókkal robogott hazafelé. A napernyők kedves jelként lengedeztek. Az uritársaságunk egy magas sövénykerítés mellől ugrott az érkezők elé. Háromszoros „hip, hip hurrah“-t kiáltottunk... Kék és fekete női szemeknek a kérdő tekintete villant felénk... Kedves fejbólintás. Röpke mosoly a — Laczikánkra... És a hintó tovább robogott... Az életben is legtöbbször így járunk a minékünk kedves tüneményekkel.

No de a mi kedves tüneményeink nem tűntek el. A tanyában találkoztunk. Megtudtuk — a kékszemű Ilonától tudtuk meg, hogy a palkonyai tisztelendő ur igen komoran huzogatta a szemöldökét. Kedves tisztelendő ur! Kérem! Ne huzogassa a szemöldökét. Sárka, a másik nővér a magasabbik. De a mi barna, feketeszemű ifju háziaszszonyunk meg mintha csak a harmadik nővér lett volna. Ekként illettek össze...

Berzei barátunk is hazaérkezett. Magamforma kerek magyar ur. Barna... Hajdan, a debreczeni gazdaszoknak fénykorában, itt minálunk virágozott és viharzott. Ösmeri és nagyratartja a mi jeles czigányainkat, a Magyariakat is... A nagy tanya takaros környéke mutatja, hogy minta gazda, azt pedig hogy minta háziur és kedves barát — magunk bizonyítjuk.

Károly sógor, ki üres óráiban (mikor vakációjuk nincsen), tanár, bájós kartársát, fehér asztalmelletti kedves szomszédját, Sárkát szórakoztatta nem mindig a tanügy körébe vágó előadásokkal... Sógram ugyanis

fölfedésétől tartózkodik. De a ki családik jóbarátjában, félreteszi a tartózkodás kényszerűségét és őszintén beszél.

Elő hát a kormányelnökre vonatkozó bizonyítékkal!

Országos Árpád-ünnep Pusztaszeren.

A Szegeden székelő „Pusztaszeri Árpád-egyesület” augusztus hó 23-án reggel 9 órakor országos Árpád-ünnepélyt rendez Pusztaszeren, a honfoglaló fejedelem emlékének, Pálffy Ferencz polgármester mint elnök, és Tömörkény István író mint főtákar az alábbi lelkes felhívást intézték a közönséghez:

„Véreink!

Hajdan a szeri puszták térein lovas levették tábora toborgott és Árpád dicső vezér a paizson fölemelve hirdette a hívő népnek, hogy ez a haza az a föld, amelynek a földje szent. És szentül tartassék mindörökké hazaul.

Igy volt.

Következtek a boldog nemzeti évek. Dusan állt a magyar és dus vagyona áldozatából remekbe készült istenház épült a tágas tereken.

Jött ezután más idő. Idegenek jöttek apáink örökébe és a pusztulás üszkét szentelt oltárainkra vetették.

Elveszett a határokon szép magyar nemzetünknek még csak a lábnyma is.

Tág és téres mezővé vált újból az a hely, ahol a nemzet vezére a földet szentté avatták. Ahol magasra épült falak körében a jó oltár megállott.

nagyon okosan azt a hitet vallja, hogy a pap, meg a professzor a katedrából predikáljon... Igy legalább nem savanyodnak meg a kedélyek! Sőt jóízűen esik a gyakori egészséges nevetés... De nem kevésbé kellemes alulirotnak az Ilonkával „bácskai módon” kocczintani... Egymás szemébe tekinteni és úgy kortyintani a pohárból... Ez a bacskaikas pohár kocczintás! Ekkor, ha még ilyen zamatos nem is volna az ital, mint a Berezi barátunk bora, mégis pompásan izlik a pohár. Ugy lehet a savanyu buczkaikas italbarát bacskaikai is ezért kapták fel az ezenfajta kocczintgatást. Pedig hát azon a homokos, buczkaikas tájon nem is igen kerülnek egri Ilonkák.

Volt azután czimbalomszó és nótá is. Ennek is Iona volt a mestere. Még a „Debreczen” királyszerű versét is felolvasta, előadta az egri leány. Ha ezt hallották volna az esküdőurak, bizonyosra venné alulirott a felmentését. Sőt talán még a vád komor képviselője, az egyébként elegáns debreczeni királyi ügyész ur is, lehorgasztaná a fejét hogy neki ilyen gyújtó igazságok elfojtására, kell közreműködni... A tanulság pedig ebből az, hogy a Dobó Katicza városában ma is lelkes, nemes, hazafias érzésűek a lányok, az egri nők. Vajha másfelé is olyanok volnának, amde pusztul az igazi ur magyar nő is.

A nevelés, de főbbképen a családi tűzhelyek időszakra-időszakra fokozódó sívársága, magyar jellegeből való kivédése, az idegen divatmajmoskodásnak tultengése fonnyasztják a nemzet virágszálaikat.

Még a Tiszára is lementünk. A kényelmes, támpáros csónakban messze behajóztunk a sziget felé, hol fáczánnak, őznek van a kedves buvótanyája és hol közelebb is olyan zöld leveles sátorbeli mulatság volt,

Ugy gondoljuk, hogy ennek az oltárnak maradandó időkre köveket kell emelni a méltatlanul elpusztult helyén. — Ebben a szándékban vagyunk.

Bennünket nem vezet más, mint az a szerelem, amely magyar tűzben égve azon a parázson izzik, amelynek lángja ott lobog lelkünkben az ő vezérek ismeretlen sirjai fölött. Gyönyörű Árpádunk, kedves Árpádunk emlékét felejteni miként tudhatnánk!

Ünnepülésre mi napot tartunk. E napra mi oda összegyűlünk.

Mert a szent haza földjének legszentebb helyét tisztelettel érinteni akarjuk.

A szegedi egyetemi ifjak nevében pedig Salamon Gyula „Riadót” intézett Magyarország összes főiskolai hallgatóihoz, végezetül mondván:

„Testvéreim! Magyarok! a kalásztengerre, a homoktengerre most! Hivlak! Kérlek! Könyörgök! Készüljete a szeri pusztába!”

A nagyszabásu hazafias ünnepség sorrendje a következő:

1. Augusztus hó 22-én a vendégek fogadtatása a pályaudvarokon, elszállásolás és este 8 órakor ismerkedési estély a Kass-vigadóban. 2. Augusztus 23-án reggel 5 órakor indulás Pusztaszerre a szegedi tűzoltólaktanya elől. Az előre jelentkezők részére egyszerű, jó koccsikról úgy itt, mint a kisteleki állomáson kiszállók részére gondoskodnak. Szegedről Pusztaszerre és vissza a fuvardíj személyenként 3 korona. 3. A zászlós menetet Pusztaszer határára Beck István, Terescsényi Gyula és Zsótér Dezső vezetése alatt lovasbandérium várja. Reggel 7 és fél órakor taraczkövések jelzik a menet közeledését. 4. Reggel 9 órakor szent mise és szent beszéd, tartja Várhelyi József szeged-felső-központi plébános. Szent mise alatt ő-

hogyan még mindig emlegetik (három vármegyére) a híret.

A tanyabeli legények biztos karralforgatták a nehéz lapátokat. Mi meg csintalanságból himbálgattuk a hajót. Nem ijedt meg senki sem...

Oly üde, oly kedves, oly tiszta volt ott minden. Talán csak az én homlokom égett... Vajon meddig lesz ez még magyar folyó?... Tiszavirágok — azok a kérszék, vergődtek, csapkodtak a vizen, mely ekkor hatalmas áradásban volt...

De a lányka ajkáról hangzó édes magyar nótára: tovább röppentek a nehéz gondolatok. Nem! Ilyen erővel! Ilyen tulajdonságokkal mi nem pusztulhatunk el...

A kis Gizikétől kölcsönvett babáskalap alatt pedig a fehér női fej előrehajolt. Néha mosoly röppent a piros kis ajkakra... Egy jegyzőkönyvecskében lapozgatott. Kóborlás közben fogott ötletek voltak abba jegyezve. Olyan zürzavaros bohó összevisszasággal, mint a bogarász bádogg tokjába a furesábnál-furesább, zümmögő bogaracska... A lelke, még a lelke hiányzik az ilyen írásnak... Talán nem is lesznek azok soha befejezve?

Már este volt, mikor — a csónakázás után — bucsuztunk a kedves tanyától és míg a koccsink a lombán mozgó kompan vesztegelt, át-át tekintettem a tulsó part felé... Vajon nem tűnik-e fel valahol a tiszamenti nótában is megénekelt piros kendő? Nem tűnt fel. Pedig mi — Laczikával összefogva — kerítettünk volna sajkát... Csak onnét integetne majd egyszer az a tulipiros kis selyem — fejkendő...

Szabad Hajdu.

régi magyar egyházi énekeket ad elő Zsák Lajos tanító. Az ünnepély sorrendje:

1. Himnusz. Éneklé az egyesület alkalmi dalosköre és a közönség Urbán Lajos zenekari kísérete mellett. 2. Alkalmi költemény. Irta és szavalja: Pósa Lajos. 3. Regös dalok. Tárogatón előadja: Farkas Jenő. 4. Ünnepi beszéd. Tartja: dr. Becsey Károly. 5. Magyarok, testvérek. Irta: Ábrányi Emil. Előadja: Pásztor József. 6. Beszéd. Tartja: Szalay Károly. 7. Kurucz dalok. Tárogatón előadja Farkas Jenő. 8. Árpád szelleme. Irta és előadja: Szecska György. 9. Beszéd. Tartja: Kovács J. István. 10. Alkalmi költemény. Irta és előadja Gulyás József a jeles tehetségű debreczeni költő, az „Egyetemi kör” ezidei elnökjelöltje. 11. Hej! Rakóczy, Bercsényi. Tárogatón előadja: Farkas Jenő. 12. Záróbeszéd. Tartja: Lábdy Antal. 13. Szózat.

Áldomás után d. u. 3 órakor népünnepély lesz e sorrenddel: Tanulók versenyszavalása. 2. Szépségverseny. 3. Futásverseny, díjbirkózás, parittyázás és ostorverseny. 4. Versenydíjak és emléktárgyak kiosztása. — Este 7 órakor indulás Szegedre hol este 9 órakor társasvacsera a Kass-vigadóban.

Kívánatos, hogy az országos ünnepségen résztvevő hazafiak és honleányok lehetőleg magyar ruhákban, nemzetiszínű jelvényekkel jelenjenek meg.

Mese.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy leány, Szomorú arca tiszta mint a hó. Volt valami a tekintetében Olyan ígésző, olyan biztató.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy leány, Aki nem tudta mi a szerelem. Talán bizony ha tudta volna: Nem is lett volna soha hűtelen.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy fiú, Mosolygó arca piros mint a vér, Csöndes hajnalon egy lányt siratgatott S olyan halvány lett, olyan hófehér.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy fiú, Forró homokba ültetett virág, Akit elűzött messze, messze, Egy haldokló vágy, egy borult világ.

(Gyoma.)

Kató József.

NAPI HIREK.

Mik sülnék ki?!

A parlamenti bizottság vallatásából igen épületes dolgok kerülnek nyilvánosságra. Szapáry gróf fogja magát s Dienes czimborájával megrágalmaztatja azt, a kit előbb megakart vásárolni. Kisül továbbá az, hogy a koronatanu: Dienes megszőktetéséről tudomással bír a kormány és rendőrség! Tehát azt a politikai kerítőt hatósági segíellyel tüntették el. Az se éppen utolsó helyen áll, hogy Khuen miniszterelnök, Rudnay főkapitány, Andrássy Gyula gróf parlamenti biz. tag. tudatával és többféle módosításokkal fogalmazták meg Szapáry ur vallomását. És Andrássy Gyula gr. ur, mégis a bizottságban kérdéseket intéz Szapáryhoz vallomása szerkesztése felől. Mindezek szerfelett épületes dolgok. Gondolkozz felőle tisztelt magyar nemzet, mert érdemes el-mélkedni ám azon, hogy milyen kezek intézik sorsodat.

A hetivásárok engedélyezése.

A földmivelésügyi miniszter ma nagy örömet szerzett Debreczen város gazdaközönségének. Tudvalevőleg a hasított körmű állatok között fellépett a ragadós száj és körömfájás és e miatt úgy az országos, mint a heti vásárokat betiltotta a miniszter; a mire a tanács, sőt külön küldöttség is kérte a minisztert, hogy változtassa meg ezen határozatot, mert ezáltal a gazda közönség ezekre menő károkat szenved. A miniszter végre kedvezőleg határozott. Leidl Emil kir. főállatorvos előterjesztése folytán engedélyezte a heti vásárokat és erről a következő táviratban értesítette a hatóságot:

38398. sz.

Polgarmesternek

Debreczen.

Megengedem, hogy ragadós száj és körömfájással fertőzött Debreczen városban idei augusztus hónapban tartott heti állatvásárokat hasított körmű állatok kizárólag Debreczen város területéről veszmenetes utakon felhajtassanak azzal a korlátozással, hogy ezen felhajtásból feltétlenül kizárandó a fertőzött udvarokból, majorokból tanyákról származó és az azokkal szomszédos udvarokból, majorokból, tanyákról származó hasított körmű állatok.

Továbbá kikötöm, hogy ezen heti vásárokról hasított körmű állatok csakis Debreczen város határán belül hajthatók el veszmenetes utakon akár levágásra, akár továbbtartásra, úgy hogy elhajtás, elszállítás Debreczen város határából szigorúan tiltva maradjon. Ezen heti vásárokat érkező hasított körmű állatokat vásártéri bejáratnál kellő számban alkalmazandó állatorvosok egyenként alaposan megvizsgálják a törvényhatósági királyi állatorvos ellenőrző felügyelete alatt.

Földmivelésügyi miniszter.

Meghívás.

a következő sorok közlésére kértünk fel:

Felkéretnek a függetlenségi előjáró urak, hogy **augusztus 8-án szombaton délután 6 órára**, a függetlenségi körben mulhatatlan megjelenjenek. Az ügy igen fontos. Az elnökség.

Politika és tisztirang.

Móricz Pál lapunk felelős szerkesztője, ki politikai és elvi okokból tartalékos honvéd hadnagy rangjáról lemondott, a tegnapi postával hivatalos értesítést kapott, mely szerint a honvédelmi miniszter ur „ő nagyméltósága“ a tiszti rendfokozatáról való leköszönését elfogadta. És hogy egyidejűleg, mint őrmestert, a m. kir. gyulai 2. honvéd ezred tartalékába helyezték át . . . Önálló és független magyar nemzeti hadsereg mielőbb jöjjön el a te országod!

Huszonöt éves jubileum.

Poroszlay Gyula a depr. pénzügyigazgatóság számvizsgálója tegnap ünnepelte meg tisztviselői működésének negyedszázados évfordulóját. Ez alkalomból a pénzügyigazgatóság tisztviselőikara testületileg ke-reste fel Poroszlayt és melegen üdvözölték.

Debreczen közegészségügye.

A közigazgatási-bizottság tegnap délután tartott ülésén számolt be Sárváry Gyula dr. tiszti főorvos a mult havi egészségügyi viszonyokról. A jelentés szerint a közegészségügyi viszonyok az elmúlt hónapban jók voltak, úgy a megbetegedések, mint a halálozások csekély számmal fordultak elő. A megbetegedés oka leginkább az emésztő szerv harutos bántalma volt. A jelentést tudomásul vették.

A dohánygyári igazgató halála.

Hatházy Ferencz a debreczeni dohánygyár érdemes és közszeretben álló igazgatója, — mint részvétellel értesülünk — 53 éves korában Reichenhallban meghalt. A dohánygyári igazgató halála általános és mély részvételt kelt. Nején kívül három gyermeke, unokái és nagykiterjedésű rokonság gyászolja. Az elhunytat e hó 6-án d. u. helyezik örök nyugalomra Kolozsváron.

Zászlóavatás.

A kereskedő Ifjak Társulatának Dalköre, f. hó 4-én tartott választmányi ülésén, elhatározta, hogy zászlójokat f. hó október 4-én avatja fel.

Hány képviselő választó van Debreczenben?

Tegnap közreadtuk, hogy a központi választmány véglegesen összeállította a képviselőválasztók számát. Az összes választók száma 5533. A választók kerületenként és utcánként következőképp oszlanak meg: I. kerület; Csapó-utca 770; Péterfia-utca 782, összesen 1552. II. kerület: Hatvan-utca 756; Piacz-utca 1434, összesen 2190. III. kerület: Kossuth-utca 728; Varga-utca 1063, összesen 1791. A választók névjegyzékének egy példányát ma terjesztették fel a belügyminiszterhez.

A Zion egyleti tagok figyelmébe.

A következő sorok közlésére kértünk fel: A Zion egyleti tagok ezuton is értesítetnek, hogy dr. Kenyeres Elek egyleti orvos ur f. hó 22-ig a várostól távol lesz és ez idő alatt dr. Burger Péter és dr. Rózsa Mór urak fogják helyettesíteni. Az előjáróság.

Agyonlőtte feleségét.

A Csege melletti Latai tanyán végzetes szerencsétlenség történt. Szabó Sándor béres a szobában fegyverét tisztogatta és nem vette észre, hogy az megvan töltve. A fegyver véletlenül elsült és a golyó felesége mellébe furódott. A szerencsétlen aszony nyomban meghalt.

A Papp László 12.000 korona jutalékáról.

A mult évben pattant ki, hogy Papp László, a városi szeszkereskedés vezetője, 12.000 korona jutalékot jogtalanul és illetéktelenül vett fel és a tanács ezt az összeget ki is utalta Papp Lászlónak. És mikor ez a 12.000 koronás ügy nyilvánosságra került, mindenkép igyekeztek, különösen Papp László bizonyítgatni, hogy jogosan vette fel a 12.000 koronát. — Ámde Papp László önmagára czáfolt, mert súlyos és

megdönthetetlen bizonyítékul szolgált ellene egy sajátkezűleg irt és Simonffy Imre volt polgármesterhez intézett levele is (amelynek létezését Papp László ugyan tagadta, de Márton Imre a közgyűlés előtt felmutatta, hogy igenis megvan az a levél), a melyből kitűnik, hogy őt a felszedett 12 ezer koronánál aránytalanul kevesebb összeg illeti. A szeptemberi közgyűlésen nagy vihart gerjesztett ez a 12000 koronás jutalék és a közgyűlés bizottságot is küldött ki az ügy megvizsgálására. Ennek a bizottságnak már a novemberi közgyűlés elé kellett volna jelentést tenni, de biz! elmaradt a jelentés. Nem a bizottság hanyagsága miatt. Ugyanis a d. e. tartott számonkérőszéki ülésen derült ki, mi késlelteti a csikiandós ügy befejezését. Nem más, minthogy a bizottság illetőleg annak az érdemes elnöke Juhász Ignác hiába sürgette, hiába kérte a tanácsot, a vizsgálathoz szükséges iratokat el eddig nem tudta onnét megkapni. Most azért a számonkérőszék utasította a tanácsot, hogy az iratokat haladéktalanul bocssássa a bizottság rendelkezésére, hogy a vizsgálatot befejezhessék.

A bigli bank újabb katasztrófája

ezimen lapunk tegnapi számában egy újdonság jelent meg, egy, a „Bika vendéglőbeli“ kártyás társaságnak a szetrobbantásáról. Ezen hírünkben, a rendőrségi jegyzőkönyv nyomán közöltük a kártyás szobában jelen voltak nevét is. Ez természetesen nem volt kellemes egyikőjükre sem; sőt két a közleményben megnevezett jelenvolt a „Szabadság“ című ujságban nyilatkozik és tiltakozik is e közlemény ellen. Elmondják, hogy csupán nézői voltak a játéknak. Abban tényleges részt nem vettek. És hogy a játék, közönséges társas kártyajáték volt. Az ugynevezett „bigli bankhoz“ semmi köze nem volt a társaságnak. Kijelentjük, hogy mi ezen hír kapcsán vitába nem elegendünk senkivel, mert mi ezen ügyben nem vádolunk senkit, továbbá közleményünkhöz az adatokat és neveket a rendőrségi jelentésből vette tudósítónk. Es bár — megengedjük — hogy a „bigli bank“ nevezés tévesen használtatott ezen kártyasesettel kapcsolatban, tény az, hogy a rendőri jelentés szerint „tiltott kártyajáték“ miatt foglalták le a 280 koronát ama bizonyos társasjáték alkalmával. Erre a dologra vonatkozólag (ezuttal) több mondani valónk nincsen. Ellenben a rendőrséghez van egy komoly szavunk. Ez már csakugyan a „bigli bankra“ vonatkozik. Ma délelőtt értesültünk, hogy ez a vakmerő játékos társaság az éjszaka ismét zavartalanul adta a bankot egyik nyilvános hely külön helyiségében. Mi ezen értesülést a helyiség megnevezésével tudtul is adtuk a helyettes rendőrfőkapitány urnak, a ki azt tudomásul vette. Nem tudjuk, miként fog intézkedni; de az bizonyos, hogyha a debreczeni rendőrség ezt a példátlanul vakmerő „biglibank“ társaságot, mely kihívólag daczol a közfelháborodással is, le nem szerezli, ekkor maga a rendőrség is botrány köül fog szolgálni. Mert valóban érthetetlen és példátlan ez a macskázás a kártyások és a kártyatanya tulajdonosok részéről rendőreinkkel. Mert feltételezzük, hogy ha a rendőrség a törvényadta kiméletlen és jogos szigorral járna el ellenök, ekkor senkisémer merészkedne ennyire vetemedni; holott ha ezt még tovább is megtűrjük, akkor Debreczen jóhírnevét szennyezik be ezek a nyílt sebként büzhödt és állandósított botrányok.

Nyári táncmulatság.

Falk Ármin és Társa kefégyár munkás személyzete folyó évi augusztus 15-én, szombaton saját segély alapja javára a „Margit“ fürdő villanyvilágított dísztermében zónapostával — egybekötött zártkörű nyári táncvigalmat rendez. Belépti-díj személyenként 1 korona 10 fill. Kezdette este 8 órakor. Felülfizetések a jótékonycélra köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A zenét Kiss Gyula elsőrendű zenekara szolgáltatja.

A kormányválság.

A „Pesti Napló“ legújabb száma ezeket írja: Ma délután a miniszterelnöki palotában minisztertanács volt, melyben a kabinetnek valamennyi a fővárosban időző tagja résztvett. A minisztertanács után gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök azonnal elutazott Ischlbe, hogy a holnapi nap folyamán előterjesztést tegyen a királynak a politikai és parlamenti helyzetről. Budapesti politikai körökben egész határozottsággal beszéltek, hogy a mai minisztertanács elhatározta a kabinet lemondását, melyet a miniszterelnök holnap a király elé terjeszt. A miniszterelnök holnapi ischli utjától reméli a helyzet kibonyolítását, amelyet a vesztegetés kiderülése csak siettetni fog.

Edison szemevilága veszedelemben.

Az x sugarak, amióta Lénárd és Röntgen felfedezte őket, az emberiségnek nagy szolgálatokat tettek. A sebészetben tudvalevőleg nagyjelentőségükékké lettek. Ezek a jótékony sugarak most egy harmadik nagy felfedezőnek, Edisonsnak valóságos átkai lettek. Newyorkból táviratozzák, hogy Edison az X-sugarakkal való kísérletezés következtében majdnem egészen megvakult. Az orvosok azt mondták neki, hogy végképen megvakul, ha nem fog föl hagyni a további kísérletekkel. Első segédjének egyik karját és a másik kezének három ujját le kellett vágni a szövetek kihalása miatt.

Az utilapu.

Dienes czinkostársát, Szapáry László grófot, ezzel a rideg kezzel tessékelték ki a fiúmei kormányzói székéből:

Magyar miniszterelnököm előterjesztésére gróf Szapáry László fiúmei és magyar, horvát tengerparti kormányzót ez állásától, saját kérelmére ezennel fölmentem.

Kelt Ischlben, 1903. augusztus 3-án.

Ferencz József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

A kereskedelmi miniszter sztrájk-rendelete.

A hivatalos lap mai száma Láng Lajos kereskedelmi miniszter rendeletét közli, hogy a másodfoku iparhatóságok milyen eljárást kövessenek a sztrájkoló munkásokkal szemben. — A miniszternek tudomására jutott, hogy a másodfoku iparhatóságok sztrájk esetén nemcsak a békéltető tárgyalásokat tartják meg, hanem az ipartörvény 159. §-át helytelenül ér-

telmezve, a sztrájkoló munkások vizsgálása és munkába állításáról is intézkednek. A miniszter kijelenti, hogy a másodfoku iparhatóságok az utóbbira nincsenek feljogosítva, mert sztrájk esetén csak az igaptörvény 163. esetleg 164. szakaszát tarthatják szemük előtt.

Brezinát kitiltották.

A „Szervus Brezina . . .“ nálunk meglehetősen együgyű és némileg mulatságos kuplé. Csehországban több ennél: botránykő, amelyen föllázad a cseh nemzeti érzület. Talán nem is egészen alaptalanul. Maga a szöveg együgyű, ártatlan, de — Bécsben készült és a németek énekelik nagy hahótázással; ugyanazok a németek, akikkel szemben a csehek most a nagy, végleges lezámolásra készülődnek. Éppugy, mint mi. Sejtethető tehát, hogy milyen oldalról fu a Brezina Ozman, a honnan a legkisebb guny is célzatos sértésként hat. A csehek valóságos harcokat izentek e kuplé ellen. A prágai „Nar-Pol.“ jelenti, hogy egy bécsi komikusnak, aki jelenleg a karlsbadi Varieté-színházban lép fel, megtiltották, hogy a „Szervus Brezina“ című kuplét előadja. A betiltó rendeletet a helytartóság intézkedése folytán a karlsbadi kerületi kapitányság adta ki.

Miért használják

a jobb házaknál a Christoph-féle lackot a szoba padló beeresztéséhez? A kérdésre egyszerű a felelet. Mig minden más gyártmányok büzös szaga van, csak sok időre száradnak és még az után is ragadnak, addig a Christoph féle lack rögtön szárad, teljesen szagtalan, amennyiben ez szilárd, kemény gyantából van összeállítva és ezért sokkal tartósabb, mig a többi, más gyártmányok colophoniumcopal és borostyánkő vegyíteni különféle kellemetlen szagú olajokkal van gyártva. A Christoph-lack egy különlegesség, melyet más nem gyárthat, amennyiben törvényileg védve van. Kapható Debreczenben: Félegyházy János üzletében.

Popper Dávidné

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczi-iról és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdekben és könyvkereskedésekben.

Az üldözött Pap Zoltán.

A „Független Magyarország“ ezeket írja:

Előre látható volt, a F. M. előre megírta, hogy a leleplezett frakkos banda dühe most már, hogy a gaz kísérlete meghiusult, teljes erővel az ellen a vakmerő férfi ellen fog fordulni, aki erős marokkal szét mert ütői ördögi munkájuk közt és mindjárt az első lépésnél meghiusította ocsmány merényletüket amit a hazafias czélokért küzdő ellenzék kompromittálása végett megkíséreltek. Megirtuk és bekövetkezett. Ma ez a banda minden uton módon, minden piszkos eszközzel (másminőt nem is várhatunk tőle) arra törekszik, hogy a közfigyelmet elterelje saját förtelméről s a gyanúsítást, a vádat, a közfelháborodást ráfordítsa Papp Zoltán képviselőre, a ki mérges hydra fejét egy csapással leütötte.

Felturkálja ez a banda most Pap életét, ráuszítja minden ellenségét, elintézt szövevényes ügyeket talál fel ellene mindenünnen, csek azért, mert jól tudja a jezsuita örökmondást: calumniare audacter. Rágalmazatok csak, mert a rágalmából mindig tapad valami arra, akit meghurczoltok!

Már a parlamenti bizottság tárgyalásainak kommentálásánál is többször rámutattunk erre a czudar metódusra: egy pár „ur“ úgy „vizsgálta“ a frakkosok bűnügyét, mintha nem is a „troli“ (ezzel a bán kedveskedett Szapáry barátjának), hanem Pap Zoltán volna a fővadtott.

Még jobban kiviláglott ez a nagy uri intenció a Sándor Pál erőszakolt felvonulattól, a Dienes-féle bérencz szenyiratról nem is szólva.

Pap Zoltánnak mindez nem árt. A közvélemény — bármit süssenek ki abban a fényes delegációs teremben — rég tisztában van ítéletével, rég ismeri az igazi bűnösöket és rég kimondotta fölöttük le-sújtó verdiktjét. Az üldözött Pap Zoltán pedig csak annál inkább népszerűbbé teszi ez a galád becsületes hajszája az ország becsületes népe előtt. Jele az a sok üdvözet is, amivel nap-nap után elárasztrják az ország minden részéből, sőt a külföldről is Pap Zoltánt.

Ma a következő gratulációkat kapta:

Tiszapolgár, aug. 5. Az ország színe előtt tanúsított mély és nagy tisztességednek netovábbjéért fogadd el ismételésünket és üdvözetünket. A párt minden tagja nevében, Portel, elnök.

Büdszentmihály, aug. 5. Ipartestületünk előjárósága rendületlen bizalommal viseltetvén Nagyságod iránt, kitartó hazafiasságához nagy sikert és dus eredményt kíván: Lipták elnök, Daróczy jegyző, Nacsa Sándor, Stéger Mihály, Tóth Mihály, Gönczy Gyula, Virág Endre, Porkoláb Karoly, Gaál Lukács, Almási Gábor, Róka Bálint, Kenyeres Sandor, Bertói István, Goldstein Béni, ifj. Porkoláb Károly, Kabay Jakab, Bak Bálint.

Pancsova, aug. 5. Hazafias szívvél üdvözljük Nagyságodat, kinek catói jellemét, nemes ideál tüztük magunk elé. A Pancsován időző egyetemi ifjuság.

Kézdivásárhely, aug. 5. Megdöbenéssel, de hazánk, szegény Magyarország jövője iránt föllobbant bizalommal és örömmel olvastuk a Nagyságod nevével kapcsolatban megtörtént gyalázatos eseményt. Mi tudtuk eddig is, hogy a függetlenség szent eszméjéért küzdőknek lelkét elhomályosítani, őket eltántorítani perczre sem sikerül s most Ngod ennek örök időkre szóló ékes bizonyítékát adta. Ez fájó keserűségtől szorongó szívünknek rendkívül jól esik, mert a hatalom sáfárosainak gyanúsításaira, mi most már tényekkel czáfolhatunk rá.

Városunk egész polgári társadalmára rendkívül szimpatiaival kiséri ugy a küzdő harcosoknak, mint Nagyságodnak mély nyomot hagyó törekvését s mostani nemes hazafiai tetteért, a messze jövőre is kiható cselekedetéért fogadja szívből jövő meleg üdvözetünket. Képét, emlékét, szívünkbe zártuk örökre! A kézdivásárhelyi függetlenségi és 48-as kör: Csutok László alelnök, Megyaszy Mihály titkár.

Üdvözlötték a Papot Rakamazról, Veréb Antal gyógyszerésszel élükön számosan Balsáról, Szabadszállásról, Egerből, Szerencséről, Zantáról, Párisból stb., a mikből mindenből csak azt az erőt merítheti Pap is, amit az igazság minden más bajnoka az üldözés, rágalom, gyanu csak erősíti, de nem rettent vissza a bátrát.

Juliusban.

Mutatvány **Lakatos Károly**-nak „**A vadász mesterség könyve**“ című legújabb könyvéből.

II.

E hónapban sokan az oly madarak közül, a melyek évente csak egyszer költenek, elhagyva állandó vagy ideiglenes tartózkodási helyüket, csaladonként csatangolva czigányéletre adják magukat. Azért észlelhető szinte nap és nap mellett mind nagyobb élénkség tavaink és mocsárainknál és kivált estenden mily mozgalmas képtáru most is már a figyelemes szemlélő elé!

Mikor a hanyatló nap bágyadt sugarai havány színben kezdenek ragyogni a nádas czimerén, aranyló lazurt vetve a nimfeás vizek csillamló tükrére, akkor a lég, mint egy parancssóra, a távol nádasok fele húzó viziszárnnyasokkal lesz teli, melyek egyenként, csapatostól, vagy különös geometriai vonalakat írva le uszáknak meg a kékülő magasságot. Majd kezdetet veszi a lép madárhangversenye. Minden oldalról vákógás, süvítés és eles fütty hangzik fel, hogy szinte cseng-bong a lép a riadó hangok ezreinek kábitó zajától.

A víz tükrén játszódó, szárnyaikkal csillogó vizgyöngyaport felverő kacsanép kedélyes hápogása, vöcsökök nyertése diadalmasan hangzik ki a zagyva khaoszból, melyre cifra gurrogással felel a renyhén, mindig egy helyben uszkaló szárcsák fekete serege. Magasan a rét felett gyorsan vonuló sneffalkák láthatók, majd hófehér sirályok selymén csilannak meg a lemenő nap biborosra festő sugarai.

Időnként nagy, sötét árnyak is csuszak át a magasban, bejelentve egy-egy hangzatos vakkantással gémvoltukat, nagy ijedelmére a porondon szerte futkosó apró szaralóknak, melyek eszeveszetten kelnek szárnyra s hangos füttyögéssel figyelmeztetik gyorslábú és szárnyu nemzetségüket. A bibicz is ijedten jajgatja el magát s iszkódik kifele az ismeretlen veszedelem elől, — a mi nincs. Be jönnek a sereglyék, a czuczulisták, zavargó fellegeik már messziről feltűnnek. Nagy hussanással rebbennek a nádasok mentén le-le csapva, meg ismét óriási zsvajgással legbeszóródva s tovahuzva más tanyát keresni. Eközben nagy zugások is lesznek hallhatók; mintha nagybögőt stimelne valaki.

Azok a nagy lápi bogarak, melyek ki-röpülnek a vízből és bolond fejjel nekimennek a nádnak, nagyokat koppanva rajta.

De jönnek másfélék is, felkerekednek a szunyogok és szép muzsikához kezdenek; azok a másikkak bögöznek hozzá.

A pólimadár meg a klarinétot fujja nagy keservesen, a mibe lármáznak a békák, hiába hurrogat nekik kion a kaszálón a baris.

A hold is feljön, és fényes pofájával neki fordul a víznek, a mibe a fehér bárány felhők képe ragyog. A vonuló sneffek füttyölése még hallatszik, zizeg a kacsá szárnya is a magasban de mindig gyérből lesz a mozzanat; csak a nád sir, a mikor az esteli szellő tépássza a bóbítját.

Lassanként aztán elül a legesekélyebb nesz és mozzanat is és álmatag nyugalom üt tanyát a lápok világában. A hold meláz-

va halad tova régi országutján, ezüsfátyolát ráteríti a fűzesekre, a fel-felcsillamló vizek rónáira. Virrasztja a lápok álmaikat.

Lakatos Károly.

A sertésvásárok tilalmazásáról.

(Alkalmi és okos sorok.)

Debreczen és nagy vidékének sertés-tenyésztőit és kereskedőit is kiszámíthatatlanul károsítják a sertésvásárok folytonos leltitása. Kiszámíthatatlan nagy csapás ez az érdekeltek ezreire nemcsak nálunk, de az ország minden részében. Éppen azért a mi közönségünket is érdekelni fogják ezen az általános helyzetet jellemző sorok, melyeket az „Ellenzék“-ből vettünk át:

Ezrekre megy Kolozsvárt havonta a város hazi pénztáranak károsodása és százezrekre a közönség károsodása a miatt, hogy május 1 e óta nincs sertés vásár.

Nincs és nem is lesz.

— Miért nincs, kérdi mindenki?

— Azért nincs, mert Ausztria nem engedi.

— ? . . .

Oszttrák mintára Magyarországon most szervezték az állat orvosi hivatalokat. Csinaltak állategészségügyi törvényeket, hoztak rendeleteket Ausztria parancsára és szája ize szerint.

Az állat orvosok mind annyian új hivatalnokok. Sem a feladatukat, sem a gyakorlati életet nem ismerik annyira, hogy a kettőt harmóniába hozni tudják. Félnék a szolgálatból való elbocsátástól, ha a rubrikából ki találnak lépni. E miatt kicsi bajért hoznak a közönség nyakára nagy szerencsétlenséget.

A folytonos sertés zárlat mind a termelőre, mind a fogyasztóra roppant csapás és szerencsétlenség, melynek útján nyomor, adósság keletkezik. Ezt köszönhetjük az új állatorvosi intézménynek, melynek ily merev formában való beállítására szerencsétlenséget és nyomort jelent.

Nézzék meg állat orvos urak Ausztriát.

Ott azt a kilencz kemény csapást, a mit itt a nyakunkra huznak, el tudják háritani.

Nem akarjuk mindezekkel az alat orvosok ellen hangolni a nagy mértékben megkárosított közönséget. De a baj és nyomor forrását ismerni kell, mert különben nem találunk gyógyszert.

A helyzet ma türhetetlen. Így nem maradhat.

Közelebről ismét méltóztatott egy sertésnek természetes halállal ki mulni.

E miatt tudós állatorvosaink megint 4 héttel tolták ki a zárlatot.

Ez most így fog menni úgy látszik, a végtelenségig.

Szeptemberben ismét kerül egy elhullás, októberben szintén és így tovább.

Elgondolni is szörnyű, hova fog ez vezetni? . . .

Mármáros megyében egy új rendszert hoztak be, a melynél 10 krt. fizet a sertés piaczn az eladó, ugyannyit a vevő. E pénz-ből össze vásárolják s leölik az elhullott sertés közelében levőket, a húst értékesítik és így zárlat ott nincsen.

Nálunk nem tesz ez érdeken senki.

Miért nem mozog ez ügyben az Erdélyi Gazdasági Egyesület, mely amugy is sertés kiállítás rendezne, ha szabad lenne sertést behozni.

Miért nem indit akeziót a kolozsvári Gazdasági Egylet?

Milyen szép alkalom volna itt az egyesületi tevékenységre, a hol az egyes semmit sem tehet, a hatóságnak pedig nincs bátorsága, mert Ausztriával áll szemközt.

Pedig milyen egyszerű volna itt a cselekvés. Adatokat kérni Mármarostól, annak mintájára szervezkedni és intézkedni.

Dósa Endrét Kolozsvármegye alispánját kérjük: vegye kezébe ezt a dolgot. A vármegye kis és nagy gazdáinak is égető kérdése ez. Fiatalos buzgóságával, ügyszeretettel rendezze gyorsan akkép a dolgot, hogy ne legyen Kolozsvármegye népe még Mármaros népénéi, sőt maholnap Árva megyénéi is árvább . . .

A közönség köréből.*

Nyilatkozat a Hatvanutczai tüzesetről.

F. hó 4-én a „Debreczeni Ujság“ 213. számában a Hatvan utczai tüzeset alkalmából kifolyólag ellenem egy cikk jelent meg, — de mert a cikkben felhozottak a valószínűségem nem felelnek, köt elesemnek tartom erre válaszolni, melyet kérek b. lapjában felvenni.

Először is azon állítása a cikkírónak, hogy én nem voltam szolgálatban, igaz — de mint ma még a rendőrség egyik tagja és mint a kerületnek biztosa kötelességemnek tartottam, hogy azon helyen, hol élet — és vagyonsbiztonság forog fenn — megjelenjek, ha az tudomásomra esik, vagy erről értesítenek — szolgálaton kívül is. Én azt hiszem, hogy ez minden rendőri alkalmazottnak kötelessége. Ez ugy történt a tüzeset alkalmával is, a mikor este későn a Hatvan utczán befordultam, láttam, hogy a nságos polgarmester ur háza körül tűz szikrák emelkednek fel. Egy percze meglepetten állottam meg, nézve a toronyra, vartam a tűzjelzést, de nem hallottam. Rendes léppessel mentem lefele, mig a 25. sz. házig nem értem. Itt láttam, hogy az udvarban egy épület ég, hol özv. Lichtschein Menyhértnek lakik, de ez alkalommal senki nem volt otthon. Az ajtók mindenütt be voltak zárva, csupán egy rendőr volt ott, ki házmester, ez is szolgálatból jött haza, szaladgált kétségbe esve. Már a nép is zúgódott, én magam csendesítettem. — Oda menektem után jó 10 percz telt el, a mikor a tűzoltók megérkeztek s ekkor jött Publig h. főparancsnok ur is, a mikor azt mondtam neki: „éppen egy negyedórja ég a ház és a tűzoltók most érkeznek.“!

Azt jól tudja Publig ur, hogy én ő vele mindig jó viszonyban voltam, tehát ezt én neki csak barátságosan mondhattam, de ő másképpen foghatta fel, vagy a setében feinem ismert, mert reám kiáltva azt a goromba kifejezést használta egész hangosan: „Ne járjon a szája, fogja be a pofáját!“ — Ezt nagyon sokan hallották. Most legyen szives nyilatkozni bárki, akiben csak egy kis intelligencia van, hogy mit válaszolt volna helyzetemben. Megjegyzem, hogy az ottanlevőket ez által csak felháborította. Igaz, hogy én erre viszonzással szolgál-

* E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

Foulard-selyem

60 kr.-tól

3 frt 70 kr.-ig méterenként, valamint a legújabb fekete, fehér, és színes **Henneberg selymekben** 60 kr.-tól 11 frt. 35 kr.-ig méterenként. Sima, csikos, kozkás és mintázott Damastok stb.
Selyem Damast . . . . . 85 kr.-tól 11 frt 80 kr.-ig.
Selyem Bast egész ruhák 9 frt 90 kr.-tól 43 frt 25 kr.-ig
Foulard selyem . . . . . mintázott 60 kr.-tól 3 frt 70 kr.-ig
 Méterenként portó és vámmentesen házhoz szállítva. Mintak forduló postával. Schveiczba 2-ös levélbélyeg.

Selyemgyár Henneberg, Zürich.

tam, olyannal a milyet Publig ur jelen esetben megérdemelt, tehát valótlán az az állítása czikkiró urnak, hogy én lázitottam volna. Nevezhetnék meg uri embereket, kik a legnagyobb mérvben voltak fölháborodva a tüzoltóság késedelme miatt.

Ez a valódi tényállás.

Teljes tisztelettel

Pávay Gyula.
II. ker. biztos.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (39.)

Irta: ifjabb Móríc z Pál.

Bottyán utolsó győzelme.

A mi édes vérünket, az öreg apóst már kerülgette a halál, de még ekkor is megvívta diadalmas csatáját. A selmeczi sáncok mögött meghuzódott császári sereget támadta meg. Bottyán 6-7000 kurucz vitéz fölött rendelkezett. Már ekkor gyöngékedett az apos. Mivel hallotta, hogy a bányavárosokban nagyon elhatalmasodott a német, közibük akart ütni. Hirtelen nyakukon is termett rettegett lovasaival és tüzerével. Az osztrák ezredes kétezer katonával védte az erős sáncokat a windschaeti hegyszorulatnál. Am annyira megijedt a Bottyán nagy nevével, hogy eszeveszetten küldözte a Zólyomban, Besztercebányán táborozó császári tábornokokhoz segítségért a futárokat. És a vitéz Viárd, továbbá Tollet és Steinville császári tábornokok egye sült, nagy hadierővel indultak Bottyánra, a ki már az erődöt veszedelmesen szorongatta. De nem hátrált még a három tábornok tulnyomó ereje elől sem. Lovas kuruczait a sáncok alól Viárd ellen parancsolta. Más lovasait pedig, a nyeregből leszállítva, gyalogságával együtt az erődök, Tollet s Steinville tábornokok hadinépére parancsolta. Maga pedig elől emberkedett, hol ide, hol oda nyargalt, a hol legjobban összetorlódott a veszedelem. Fuvatta a trombitákat. Nagy felszóval biztatta a vitéző népet:

— Rajta édes fiaim! Lőjed, vágjad eszülte németjít! Apád, anyád, nemzeted nyomorítóját!

Patakzott a vér. Oly elszántan harczolt mind a két fél, de mégis Bottyán győzött. A vitéz Viárdot vissza verte a sáncok mögé. A másik szárnyon pedig a vitéz Tollet tábornokot annyira megszorította, hogy azt el is fogták a kuruczok. Besötétedett, mire elhallgatott a fegyverropogás. A nap győzelme teljes volt. A labanczok nagy vereséggel visszaverettek. Jellemzi az öreg Bottyán utolsó csatáját, labancz kuforrások szerint csak kurucz részről kétezer halott és sebesült feküdt a csatamezőn, de császári vitéz még két annyi, háromannyi. Nem hiába mondtak, hogy egy kurucz huszárnak husz más az ára.

Ez volt az öreg após, a mi édes vérünk, fényes büszkeségünk, utolsó nagy csatája. Mint a legelső csatáiban, ugy ez utolsóban is következetesen győzött. De ő a sáncot is, a bányavárost is mind vissza akarta foglalni, azért másnap folytatni akarta a harcot. Hanem éjszaka futár érkezett a Duna-Tisza közti pusztaságokról. A hű Sötér Tamás ezredes küldte, azon nehéz üzenettel, hogy összeverődött a sok ezernyi és ezernyi rácz és az egész alföld felrablásához készülődnek. Oly nagy a ráczok serege, nemhogy egyetlen ezrednek, de még derekas hadtestnek is dolgot adnak. Éképp esdekelt azért az öreg generális uramhoz:

— Azért siessen alá minél előbb maga méltóságos generális uram Ő nagysága a hadakkal, — mert különben oda vész az alföld.

Bottyán apó szive gyermekeként szeretete a kecskeméti, körösi, czeglédi, jászberényi és a többi jó magyarjait, azért ostromzáró sereget hagyván hátra, maga szállott alá az alföld segítségére.

(Folyt köv.)

„BIOSKOP“

óriási KINEMATOGRAPH.

Debreczen, Szénavasártér.

Műsor:

Augusztus 6 án.

1. Egy bur kém kivégzése.
2. Átváltozó táncos.
3. Fiu uszoda.
4. Egy vonat megérkezése.
5. Látogatás Mefistónál.
6. Cagliostro varázstükör (szin.)
7. A nő hatalma.
8. A makranczos ló.
9. Családi nyomor vagy az alkohol áldozata 200 méter.
10. Biczikli verseny Bécs és Berlin közt.
11. Nyugtalan éj.
12. Fegyverfogás.
13. Harez a poloskával.
14. Sirás és nevetés.
15. Karácsonyi álom 20 képen, 200 m. h.

A nagy hőség miatt az előadások este 7 ó. kezdődnek. Minden 2-ik nap új műsor.

A n. é. közönség pártfogását kéri

NARTEN GYÖRGY.

10637—1903.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a Hatvan és Varga utcái földeken a vadászati jog gyakorolhatására az 1903 évi augusztus hó 19-én d. e. 9 orakor árlejtés fog tartatni a városháza nagytanács termében. Az árlejtési feltételek a számvevőségél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1903. jul. 30.

A városi tanács.

3704—1903.

Hirdetmény.

1. Balmazújváros nagyközség előjárósága a község házában, főjegyzői lakon és községi istálló épületen szükséges kömives munkák teljesítésére f. hó 12-ik napjának d. e. 9 órájára nyilvános árlejtést tart, melyre az érdeklődő szakmesterek azzal hivatnak meg, hogy a teljesítendő kömives munkálatokról az előjáróságtól előzetesen is minden napon a hivatalos órák alatt felvilágosítást szerezhetnek.

2. Ugyanazon napon azaz f. évi aug. 12-én d. e. 11 órakor egy közivó kut furása és teljes felszerelésére szintén nyilvános árlejtés tartatik, melyre az ezzel foglalkozó szakemberek és vállalkozók meghívotnak.

Balmazújváros, 1903. aug. 3.

Harangi János
főbíró.

Kaszás József
főjegyző.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos uj mintákban

27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos uj mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Készpénzkölcsönt

gyorsan lebonyolít titoktartással, legelőnyösebb feltételekkel katonai tiszteknek, papoknak, hivatalnokoknak, önkénteseknek, gazdáknak, 24 óran belül bárhova folyósít:

Lichtig és Társa

Bankbizományi üzlete.

Budapest, Baross tér 18. (Válaszbélyeg.)

Félszázad óta

Aranyérem
Páris,
London.

kitünőnek elismert
dr. Sihalcsky-féle

Aranyérem
Pécs,
Temesvár.

Arczenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánlói levelét azoknak félszázad óta mindenütt elérjédt világhírök és bámulatos hatásuk képezik. — Megbízható sikerrel használhatnak szeplő és májfoltok, a forróság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztatlansága ellen. Egy agy tégely ára 1 kor. 40 fill., egy kis tégely 70 fill. Egy nagy üveg mosdóvíz 2 kor., egy kis üveg 1 k. Hozzávaló dr. Sihalcsky szappan 60 fill.

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomító és szépítő szer.

Kitünő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kiütések elűzésére. Egy üveg ára 3 k. 10 fill.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsás és sárga színben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. Az arca láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 1 k. 60 fl., egy kis doboz 1 kor.

JOLIESSANTE-FOGPOR

legégszesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és bűzödésük eltávolítása s megóvására, mely által egyuttal a foghusra is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 1 kor.

JOLIESSANTE SZAPPAN

már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb toillette szappan. A bőrt finomná és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, üde kinészt. Kivánatra minta darabok ingyen adatnak. Egy darab ára 80 fl.

HAI-RESTORER

biztos szer a megöszült haj eredeti természetes színének visszaállítására. Egy üveg ára 2 kor.

Valódi minőségben kapható a ké-zítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán.

Debreczenben Tóth Béla gyógyszerésztárában (Tisza palota), Dr. Rothachnek V. Emil, Mihálovits Jenő gyógyszerésztárában.

Vendéglő átvétel és megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a Hunyady-u. 28 sz. alatt a vasúttal szemben, Nemeth András-féle házban levő Főgel Ferencz ur tulajdonát képező

vendéglőt

átvettem, azt eszinosan, ujonnan átalakítottam, a szobákat ujonnan felszereltem s így a legnagyobb kényelemmel ellátva **1903. augusztus 8-án szombaton** egy elsőrendű cigányzenekar közreműködésével ünnepélyesen megnyitom.

Egyedüli gondom lesz, hogy m. t. vendégeim kitünő tisztán kezelt borokkal, kőbányai sörrrel, zamatos jó magyar konyhával és tisztességes kiszolgálással legyenek ellátva.

Tisztele tel

Németh Mátyás

vendéglős.

Schicht-szappan

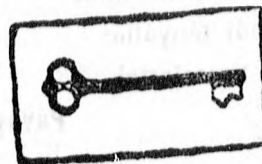
Védjegy

szarvas

vagy

kulcs

legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

Minden ártalmas vegytéktől tiszta.

Mindenütt kapható!

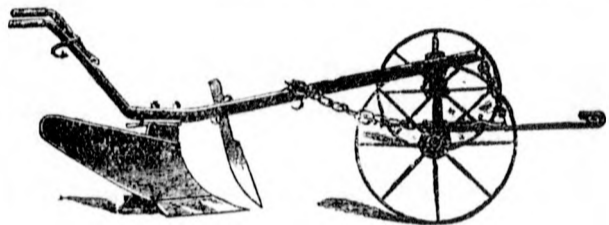
A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon a Schicht név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.

BÄCHER RUDOLF, MELICHÁR FERENCZ,

kir. szab. ekegyára

kir. szab. vetőgépyára.

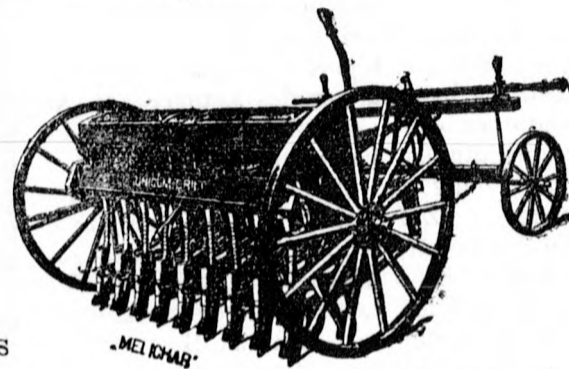
Bizományi gépraktára :

Debreczen,

Piacz-utca 26. szám,

a nagytözsde udvarán.

Ajánlja : Hollingsworth szénagyűjtőit,

elpusztíthatlan páncél kormányu, tégely aczélféjű EKÉIT, hirneves

UNICUM-DRILL sorvető gépeit, valamint minden egyéb gazdasági eszközeit.

Kedvező fizetési feltételek!

Előzékeny kiszolgálás! Képviselő: **RAHMER SÁNDOR.**

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a »Kigyó«-hoz

Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit :

Harmat-crème

arczszépítő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdéséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arczot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztatatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó powder, a

Harmat-arcpor,

mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz ; három féle színben kapható u. m. fehér, róza s crème színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arcz s különösen kéz-bőrápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehérmüt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Mihalovits J. gyógyszer-tára a Kigyó-hoz Debreczenben.